

Maksymenyuk M. Y., PhD, assistant professor of department of organizational management and project management, Zaporozhye State Engineering Academy (Ukraine, Zaporozhye), marina.maximenuk@gmail.com

Philosophical principles of public administration

In the article the theoretical and methodological principles of public administration, which comes to explaining the conceptual-categorical apparatus of public administration, the evolution of concepts of international experience of public administration. Since the purpose of public governance is a complex socio-economic development of the respective local communities, it is the interaction of local government determines the efficiency of public administration in different spheres – economic, social and political context of their unity. Noosphere-spiritual concept of the public sphere proclaims one of its goals the formation of public administration as an art of governance, which is a combination of state (public use), aimed at developing effective administrative mechanisms vital relations between states, peoples, nations, and various social strata of society. The noosphere is a socio-natural system of public administration in which humanistic management realized the moral and righteous human mind and integrated global intelligence. The criterion of development and quality of life is humanist values and knowledge of a person who lives in harmony with the surrounding social and natural environment. The practical significance of the development of the concept of public administration on the basis of scientific management determined that it is the foundation of public management, which aims to form new anthropological principles of Ukrainian society.

Keywords: public administration, analysis methodology, international experience, evolution concept, local community-noosphere spiritual concept of public administration, humanistic management, noosphere.

Максименюк М. Ю., кандидат философских наук, доцент кафедры менеджмента организаций и управления проектами, Запорожская государственная инженерная академия (Украина, Запорожье), marina.maximenuk@gmail.com

Философские основания публичного администрирования

Раскрываются теоретико-методологические основания публичного администрирования, которые сводятся к выяснению понятийно-категориального аппарата публичного администрирования, эволюции понятия, зарубежный опыт развития публичного администрирования. Поскольку целью органов публичного администрирования есть комплексное социально-экономическое развитие территориальных громад, то именно взаимодействие органов власти на местном уровне определяет эффективность реализации публичного управления в разных сферах – экономической, социальной, политической в контексте их единства. Ноосферно-духовная концепция публичной власти провозглашает одной из своих целей формирование публичного администрирования как искусства управления государством, что представляет собой совокупность государственных (публичных целей), направленных на выработку эффективных управленческих механизмов, жизненно важных отношений между государствами, народами, нациями, разными социальными слоями государства.

Ключевые слова: публичное администрирование, методология анализа, зарубежный опыт, эволюция понятия, территориальная громада, ноосферно-духовная концепция публичного администрирования, гуманистическое управление, ноосфера.

УДК 141.132:165.6

Іванова Н. В., кандидат философських наук, доцент, завідувач відділення «Дошкільне виховання», Луцький педагогічний коледж (Україна, Луцьк), iva_chumbas@mail.ru

ЗМІСТОВНИЙ ВИМІР МИСЛЕННЯ В ГЕНЕЗІ ЦИКЛІЧНОГО ПОСТУПУ: СОЦІОФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ

Досліджується проблема мислення в поступальності розвитку соціокультурного буття. Виявлено його основні цикли, в яких конкретизовано сутність мислення в рефлексіях методологічного і соціального пізнання. Показано, що трансформація мислення здійснюється в контексті викликів часу, що сприяє постійному оновленню інтелектуально-творчих практик. В контексті нової соціокультурної реальності формуються нові вимоги до мислення, які завжди повинні бути соціально обумовленими.

Ключові слова: мислення, цикли, рефлексія, дискурс, методологія, суспільство, культура.

Процес соціального та духовно-культурного освоєння світу передбачає активну мисленнєву діяльність, в результаті чого досягається осмислення, розуміння

предмету. Мислення розкриває загальний характер символічних форм, що виступають способом наділення соціального і культурного буття людини смыслом. Важливе значення для розкриття смислу соціокультурного буття в його різних проявах має соціальне пізнання, яке показує приховані довербальні рефлексивні феномени, невидимі ідеї, поняття. Проте, вони розкривають суб'єкт пізнання лише в тій мірі, в якій йому прояснюється одночасно його власний світ. Дана ситуація передбачає наявність у того, хто пізнає, вміння мислити, розуміти, встановлювати комунікативний зв'язок між різними соціокультурними світами. Мисленнєва діяльність людини як суб'єкта пізнавальної діяльності невід'ємна від її буття, котре насамперед є буттям в соціумі. В силу чого сутність пізнання не зводиться до певної операціонально-методологічної діяльності, а виходить за її межі в сферу фундаментальних основ мислення. Дана ситуація ставить завдання в'яснити основні етапи розвитку мислення в його соціальному поступі.

Проблема розвитку мислення в його переході від одного етапу до іншого, як від однієї культурної форми до більш досконалої, знайшла висвітлення в дослідженнях ряду зарубіжних і вітчизняних філософів. Зокрема, С. Б. Кримського, В. Кебуладзе, М. В. Ліпіна, С. В. Пролєєва, В. М. Розіна, Г. П. Щедровицького, Ю. М. Шилкова та ін. Основоположне методологічне значення для вирішення поставленої проблеми відіграли праці Х.–Г. Гадамера, Г. Гегеля, Л. А. Мікешіної та інших, які конкретизували дослідницьке завдання.

В історико-філософському та соціальному пізнанні розроблена достатня кількість підходів до розуміння поступальності розвитку мислення. Однак залишається недостатньо в'ясненою проблема його циклічності, що актуалізує соціокультурну сутність мислення. В даному контексті постає проблема дослідження основних етапів розвитку мислення в поступі соціальності.

Метою статті є виявлення предметного змісту основних етапів (циклів) мислення в розвитку соціального пізнання, яке виступає умовою продуктивної інтелектуальної діяльності особистості в суспільному та культурному житті.

Важливо зазначити, що у відповідності до методологічного підходу, мислення має два рівні (включає в себе рівень методологічної роботи і рівень реалізації методологічних задумів і планів). Звернення до методологічної рефлексії дозволяє ефективно розв'язувати важливі філософські проблеми наукового пізнання і окреслити нові стратегії мислення. В даному контексті роль методології як способу специфічного пізнання і типу мисленнєвої рефлексії полягає у забезпеченні єдності науки, теорії, практики, світу практичного буття і світу цінностей. Тим самим методологічна діяльність дозволяє інтегрувати розгалужену сферу науково-євристичної діяльності як мисленнєвої. Значимого, що характерна для мислення установка на правильність думки (несуперечливість, чіткість, системність тощо), реалізується саме завдяки методологічній діяльності і методологічному супроводу. Вперше вказана установка на правильність мислення сформульована Аристотелем. «Мислення про неділиме, – писав він, – відноситься до тієї області, де не може бути обману. А те, в якому зустрічається і омана, і істина, являє собою поєднання понять... Щоправда, розум не завжди такий, але розум,

предмет якого беруть в самій його суті, завжди вбачає істинне, а не тільки встановлює зв'язок чогось з чимось» [2, с. 99].

Завдяки методологічній рефлексії мислення (як і пізнання) спрямовується і перебудовується для того, щоб бути «правильним», тобто відповідним запитам існуючої соціокультурної реальності. Інша справа, що на різних етапах і циклах існування та розвитку мислення його «правильність» задається по-різному. Коли нове мислення (нова мисленнєва стратегія) тільки окреслюється – його правильність виступає в якості установки, визначеної самим замислом мислителя. Коли замисел вже сформульований, «правильність» задається іншою установкою на побудову зразків мислення або методів. Так, методи Р. Декарта були одними із варіантів правильності новоевропейського мислення; творчість і міркування А. Ейнштейна і Н. Бора виступали зразками природничонаукового мислення в неklasичний період розвитку науки; ідеї та пропозиції В. Дільтея, Г. Зімеля, М. Вебера, Е. Гуссерля можуть розглядатися як зразки гуманітарного мислення.

Граничний, але формальний варіант правильності мислення задається логікою, проте вже на етапі завершення тієї чи іншої парадигми (стану, циклу) мислення. Ще один варіант «правильності» мислення, який претендує на всеохоплюючу роль, має безпосереднє відношення до самої методології, яка також змінює свої пріоритети. Зокрема, для інтелектуальних стратегій і методологічних рефлексій сучасної соціокультурної реальності характерним є принцип пріоритету загальнолюдських цінностей. В даному контексті «раціональна реалізація принципу пріоритетності загальнолюдських цінностей у новому мисленні сучасності передбачає не приниження внутрішньо-регіонального перед глобальним, а, навпаки, звеличення конструктивної діяльності конкретних співтовариств до загальнолюдських цінностей світового співтовариства» [3, с. 184], – зазначає С. Б. Кримський.

В контексті аспекту соціальності мислить не лише окремий індивід, вирішуючи проблеми і завдання, поставлені, як він вважає, суспільством. На основі мислення реальність (світ для себе) імплемтується всім іншим індивідам, які також мислять. Саме з цією метою Аристотель формулює першу концепцію мислення, стверджуючи, що кожна людина володіє здатністю мислення. Ця здатність, згідно з Аристотелем, передбачає використання правил і категорій, а також прагнення до істини. Мисленню приписують і вищі цінності: воно наближає людину до Божественного Розуму, дозволяє прояснювати і виявляти сутність речей [2, с. 104]. Тим самим Аристотель в своїй праці «Про душу» створює нову реальність (семіотичну і віртуальну), яка передбачає необхідність мислення, що зобов'язує розповсюдити знання про нову реальність повсюдно.

Даний процес цілком вкладається в першу стадію формування нового соціального інституту, в ситуації якого індивіди змушені прийняти принципи, схеми і правила, які задають новий спосіб життя на основі нової реальності... При цьому вони повинні були відмовитися від поведінки, діяльності і вчинків, які суперечать новій реальності. На другій стадії формування соціального інституту, як простору життя, «інституціональні суб'єкти», тобто ті, хто витримав випробування і прийняв нову реальність, при можливості, намагаються «присотосуватися»

(адаптуватися) до нової реальності. Для даного конкретного випадку це означає, що «інституціональні суб'єкти починають користуватися аристотелівськими правилами і категоріями, у них утворюються реальні здатності мислення» [5, с. 236].

В контексті вищесказаного виникає питання: індивід, який мислить, і який не мислить, тобто не може демонструвати свою активність, належать до одного і того ж типу людини? Це питання в статті «Мислення і міркування про мораль» обговорює Г. Арнд. «Мене зацікавило, – пише вона, – ця повна відсутність мислення. Чи виходить так, що можна творити зло – не лише робити гріхи бездіяльності, але й активно грішити, – не просто у відсутність «нижчих прагнень» (як це називається в праві), але не маючи взагалі ніяких спонукань, не йдучи слідом конкретному бажанню або інтересу? Що «погана натура» (як би ми її не визначали), це властивість, при якій «потрібно стати злочинцем», і є необхідною умовою злочинів? Що наше вміння судити, розрізнити правильне і неправильне, прекрасне і повторне залежить від нашої здатності мислення? Що невміння мислити і даремна відмова від того, що традиційно називають совістю, співмірні один одному? Питання, яке постало переді мною, полягало в наступному: чи може мисленнєва діяльність як така, звичка осмислювати і ставити під питання все, що б не відбувалося, незалежно від змісту і зовсім незалежно від результатів, бути умовою, достатньою для того, щоб люди не робили зла? Нарешті, чи не пояснюється нав'язливість цих питань тим добре відомим і досить-таки небезпечним фактом, що муки совісті тривожать лише добрих людей, тоді як в рядах справжніх злочинців цей феномен зустрічається не так часто? Чиста совість не існує інакше, як відсутність нечистої» [1, с. 13–14]. Як бачимо, на ці питання не так просто відповісти.

З точки зору радикального методологічного підходу, як певного циклу, мислення являє собою ідеальну побудову (об'єкт), що створюється вченим, філософом, теоретиком тощо. Вони наділяють мислення такими характеристиками, які дозволяють вирішити проблеми, що постали перед наукою, філософією, пізнанням в цілому. До прикладу, пояснити передумови і механізми одержання знань, їх зміну і розвиток, фактори, які обумовлюють всі ці процеси, необхідність засвоєння правил логіки, нормативних і спрямовуючих принципів, в тому числі і самої методології. В даному контексті мисленню приписуються «історичність і розвиток», «діяльність», за рахунок якої одержуються знання і нові уявлення; у мисленні пов'язані між собою пізнавальна й продуктивна активність особистості.

Зазначимо, що в рамках семіотичного підходу мислення є рух в таких аспектах форми і змісту, які трактувалися як створення знаків і дії з ними (дії заміщення, перетворення та інші). Тобто, семіотичне витлумачення мислення дозволяє пояснити його розвиток в логіці емпіричного аналізу знань, які розглядаються як тексти мови. Оскільки в процесі такого теоретичного аналізу практикувалися колективні форми роботи, а також рефлексія, проблематизація, схематизація тощо, то реалізовувався системний підхід, програмування, проектування та ряд інших методів, оскільки і мисленню вони приписували відповідні характеристики. В зв'язку з таким розумінням в мислення було введено таке поняття, як «методологічне мислення» [5, с. 237–238].

Пояснюючи, що таке методологія, відомий теоретик мисленнєвої діяльності («миследіяльності») Г. Щедровицький писав: «Методологія саме і виникає тому, що ми звертаємо увагу на самі можливості діяльності і починаємо їх формувати... Стверджується, що існує особливе, методологічне мислення, яке рухається не тільки в картинах об'єктів і тих процесів, які в них протікають, але одночасно і в другому просторі – просторі самої діяльності, співвідносячи один з одним ці простори і встановлюючи між ними особливі відносини... Методологія дає об'єктивне знання, оскільки вона фіксує пізнавальні ситуації і операції, а не домислює як влаштовані об'єкти» [6, с. 68]. При такому розумінні методології виходить, що розробка і вивчення діяльності одночасно повинно вирішувати і завдання самої розробки. Тобто формування мислення, адже реалізація методологічного мислення (методологічної розробки) передбачає також аналіз і контроль за процедурами його здійснення.

На даному етапі розкриття змісту мислення, по суті, тільки як діяльності, з особливою очевидністю проявляється двозначне розуміння процесу діяльності – як діяльності самих теоретиків, і як тієї природи, закономірності якої необхідно було враховувати власне в діяльності вчених–теоретиків. Обмірковуючи природу діяльності, Г. Щедровицький зазначає: «На перший план виходить рефлексія, а смисл ідеї полягає в тому, щоб діяльно творити новий миследіяльний світ і вчасно його фіксувати. Проте, одночасно виявляється, що суть рефлексивного відношення вже не в тому, що той або інший індивід виходить «із себе» і «за себе», а в тому, що розвивається діяльність, утворюючи все більш складні кооперативні структури, засновані на принципі рефлексивного поглинання» [7, с. 275–276]. Тобто «включення в себе» змісту того, що осмислюється.

На основі вищесказаного можна надати характеристику першому «циклу» мислення, ставлячи також питання про особливості інших циклів. Але: що ж таке «цикл» мислення, якщо ми стверджуємо, що мислить особистість, котра, вирішуючи свої екзистенціальні проблеми, часто утворює нове, яке не існувало поки що в культурі? В даному контексті можна говорити про принципову сингулярність мислення. Однак, як зазначалося вище, особистість мислить, задовольняючи умови культури, комунікації, трансляції; мислить на основі знаків, схем, моделей, символів (одночасно створюючи їх); мислить, вирішуючи для себе і суспільства певні проблеми і завдання. В такому випадку – довільність і креативність мислення певним чином спрямовуються, стають досить органічними. Усвідомлюється подібна обумовленість в трактуванні мислення як деіндивідуального, суспільного (законовідповідного) явища. Саме в такому ракурсі можна говорити про цикли мислення; частково вони співмірні з етапами або епохами життя культури [5, с. 293].

Отже, перший цикл мислення, вважає В. М. Розін, можна віднести до епохи становлення античної культури, який в певній мірі визначив її особливості. В даному циклі можна розрізнити три основні стадії, або етапи. Перший, це етап становлення дискурсивної практики, який, в свою чергу, складається з двох процесів – винайдення мислення (міркувань) і процедур пізнання складних (позаемпіричних) явищ (любви, душі, руху тощо), а також нормування обох процесів (побудова ідеальних об'єктів, схем, аристотелівських правил і категорій).

Дискурсивні практики дозволяли вирішити два типи проблем: перші відносились до побудови особистісної реальності (можливість для особистості діяти узгоджено з іншими, вибудовувати своє життя тощо), другі дозволяли вирішувати суперечності і різні труднощі, які виникали в результаті становлення самої дискурсивної практики (долати суперечності, непорозуміння і заплутаність, тобто проблематичність думок і мислення).

Другий етап (цикл) – трансляція мислення. Тут вирішується завдання передачі та імплементації винайдених способів мислення іншим суб'єктам. Саме з цією метою писав свої діалоги Платон і свої книги Аристотель, які можна розглядати як зразки власне філософського мислення. З цією ж метою Аристотель створює і обґрунтовує свої правила і категорії, а також першу концепцію мислення. Перше (створення правил і категорій) було пов'язано з концептуалізацією (технологізацією) мислення, а друге – з формуванням інституту мислення. Важливою складовою інституту мислення і умовою його розвитку виступає навчання мисленню, характерне для античних філософських шкіл – академії, ліцеїв тощо.

Третій етап (цикл) – формування здатностей мислення і ствердження дискурсивних практик. На цьому етапі під впливом механізмів трансляції формуються здатності, або можливості мислення, яких раніше не було в індивідів. Такі, здібні, здатні до мислення індивіди (які вміють вирішувати задачі, міркувати і мислити з використанням правил і категорій, пізнавати оточуючий світ і вибудовувати наукові концепції), утворюють основу «середовищ мислення». Прикладом таких середовищ виступає антична філософія, політика, право. Середовищами мислення можна вважати інтелектуальні утворення (духовно–культурні «кола», як наприклад, Харківське, Київське «кола» в Україні в XIX столітті), в яких є можливість реалізовувати всі основні принципи і норми мислення, породженого викликами епохи. Аналіз показує, що подібні утворення існують більше в області концептуалізації (наприклад, в методологічних установах Платона, Аристотеля чи Гегеля), ніж в реальності [5, с. 240].

В реальності ж, в рамках «середовищ мислення» утворюються дискурсивні практики, завдяки яким відбувається реалізація індивідів як суб'єктів мислення і спільнот. Разом з тим, таке мислення автоматично породжує ще один продукт поза середовищами, або просторами мислення, а саме – воно виступає умовою становлення мислення як органічного утворення, котре можна назвати «живим мисленням». В якості «живого мислення» можна вказати, по–перше, на мислячу особистість, котра вирішує свої екзистенціальні проблеми на основі мислення, змушуючи останнє працювати не лише у відповідності з принципами і нормами мислення, але і так, щоб її проблеми (особистості) були вирішені. По–друге, це колективні форми мислення (в рамках академії, наукової спільноти тощо). Тут також мислення працює як на основі власних принципів і норм, так і під впливом колективної взаємодії. До прикладу, той чи інший вчений, природознавець або гуманітарій, змушені вводити в своїх творах додаткові норми і міркування, які дозволяють опонентам зрозуміти і прийняти нові уявлення про той чи інший предмет, об'єкт, явище, процес, ситуацію.

Таким чином, мислення проходить через цикли (етапи) розвитку. Реальне, живе мислення функціонує під

впливом основних факторів існуючих норм і принципів дискурсивних практик, а також життя та діяльності індивідів і спільнот в процесі реалізації їх планів та завдань. В рамках такого мислення формуються нові методологічні установки і принципи, які сприяють утворенню підстав для розвитку мислення. Передумовою для становлення і трансформації мислення є нові соціокультурні виклики часу, відповіді на які приводять до винайдення нових інтелектуальних і пізнавальних форм. В наступні епохи (цикли) розвитку мислення вказані етапи повторюються, але їх зміст змінюється, оскільки в нових соціокультурних умовах всі основні складові ситуації встановлюються по-новому. В контексті ж сучасної соціокультурної реальності формуються такі вимоги до мислення, на основі яких воно стає новим, творчим, продуктивним, проєктивним, здатним вирішувати пізнавальні та методологічні проблеми.

Список використаних джерел

1. Аренд Х. Ответственность и суждение / Х. Аренд. – М.: Изд-во Института Гайдара, 2013. – 352 с.
2. Аристотель. О душе / Аристотель // Сочинение в четырех томах. – М.: Мысль, 1975. – Т.1. – С.28–147.
3. Кримський С. Б. Запити філософських смислів / С. Б. Кримський. – К.: ПАРАПАН, 2003. – 240 с.
4. Микешина Л. А. Философия познания / Л. А. Микешина. – М.: «Канон+» РООИ «Реабилитация», 2009. – 560 с.
5. Розин В. М. Мышление: сущность и развитие / В. М. Розин. – М.: ЛЕНАНД, 2015. – 368 с.
6. Щедровицкий Г. Знак и деятельность / Г. Щедровицкий. – М.: Вост. лит., 2005. – 463 с.
7. Щедровицкий Г. П. Избранные труды / Г. П. Щедровицкий. – М.: Шк. Культ. Пелит, 1995. – 800 с.

References

1. Arend H. Otvetstvennost' i suzhdenie / H. Arend. – M.: Izd-vo Instituta Gajdara, 2013. – 352 s.
2. Aristotel'. O dushe / Aristotel' // Sochinenie v chetyreh tomah. – M.: Mysl', 1975. – T.1. – S.28–147.
3. Kryms'kyj S. B. Zapyty filofs'kyh smysliv / S. B. Kryms'kyj. – K.: PARAPAN, 2003. – 240 s.
4. Mikeshina L. A. Filosofija poznaniya / L. A. Mikeshina. – M.: «Kanon+» ROOI «Reabilitacija», 2009. – 560 s.
5. Rozin V. M. Myshlenie: sushhnost' i razvitie / V. M. Rozin. – M.: LENAND, 2015. – 368 s.
6. Shhedrovickij G. Znak i dejatel'nost' / G. Shhedrovickij. – M.: Vost. lit., 2005. – 463 s.
7. Shhedrovickij G. P. Izbrannye trudy / G. P. Shhedrovickij. – M.: Shk. Kul't. Pelit., 1995. – 800 s.

Ivanova N. V., PhD in philosophical sciences, associate professor, Head of Department «Preschool education», Lutsk' pedagogical college (Ukraine, Lutsk), iva_chumbas@mail.ru

Content dimension of thinking in the genesis of cyclic progress: socio-philosophical aspect

The problem of thinking in the progressivity of socio-cultural existence was considered in the article. Its basic cycles were revealed, in which the essence of thinking and methodological reflections of social cognition were concretized. It was shown that the transformation of thinking is performing in the context of challenges of the time, which contributes to the constant renewal of intellectual and creative practices. In the context of new socio-cultural reality the new requirements for thinking are forming, which should be always socially conditioned.

Keywords: thinking, cycles, reflection, discourse, methodology, society, culture.

Иванова Н. В., кандидат философских наук, доцент, заведующая отделением «Дошкольное воспитание», Луцкий педагогический колледж (Украина, Луцк), iva_chumbas@mail.ru

Содержательное измерение мышления в генезисе циклического развития: социофилософский аспект

Иследуется проблема мышления в прогрессивности развития социокультурного бытия. Выявлено его основные циклы, в которых конкретизирована сущность мышления в рефлексиях методологического и социального познания. Показано, что трансформация мышления осуществляется в контексте вызовов времени, что способствует постоянному

обновлению интеллектуально-творческих практик. В контексте новой социокультурной реальности формируются новые требования к мышлению, которое всегда должно быть социально обусловленным.

Ключевые слова: мышление, циклы, рефлексия, дискурс, методология, общество, культура.

* * *

УДК 280:2

Гудима І. П.,
кандидат філософських наук, професор кафедри
філософії, Черкаський державний технологічний
університет (Україна, Черкаси), gudima67@mail.ru

ПИТАННЯ ЧУДА В ПЕРСПЕКТИВІ СУЧАСНИХ СВІТОГЛЯДНИХ КАТЕГОРІЙ

Дослідницька увага автора зосереджена на фіксації різноманітних, в тому числі і небогословських смислів чуда. Головним завданням даної статті є вивчення особливостей відображення в сучасній релігійній свідомості спроб християнських теологів здійснити конвергенцію наукових знань та істини божественного Одкровення. Фокус уваги автора спрямований на ті аспекти взаємодії теології з науковим світоглядом, де християнські ідеологи намагаються відшукати гносеологічні доведення на користь чуда та показати чудо в перспективі сучасних світоглядних категорій. Вибір і застосування теоретико-методологічних підходів статті обумовлені самим предметом думки і характером поставлених завдань. У статті використовувалися наступні методи пізнання: загальнофілософські, спеціальні загальнонаукові теоретичні методи. Автор слідував принципу об'єктивності, історизму, застосовував каузальний аналіз. Кінцеві результати вивчення теми надають вагомий підстави твердити, що саме з приводу чуда серед теологів все гучніше висловлюється думка про необхідність зміни гносеологічного контексту християнської теології на основі даних, отриманих сучасними науками. Тим більш, що і самі науковці, зі свого боку, дедалі частіше виражають зацікавленість у тому, щоб виявити статус сучасної наукової парадигми і визначити характер взаємодії її з релігійною парадигмою та досягти між ними цілком певного світоглядного партнерства.

Ключові слова: Бог, теологія, наука, чудо.

Нині неможливо не помітити те, що сучасні християнські церкви мобілізують увесь арсенал знарядь та передові загони знавців науки задля суттєвої модифікації християнського світогляду, внесення в його зміст відчутних корективів, покликаних засвідчити належну академічну репутацію теології. Звісно, церкву на цьому шляху цікавить не наука сама по собі та навіть не її приголомшливі здобутки, які зумовлюють зростання популярності наукового світогляду, а сам науковий світогляд, вірніше його ресурсні можливості в справі підтвердження тих чи інших положень релігійної віри. Назріла необхідність їх широкого залучення та подальшого використання звичайно глибоко усвідомлюється сучасними християнськими апологетами, на долю яких і випала справа модернізації та нового витлумачення своїх понятійних рядів. В цьому ключі, в середовищі теологів все гучніше висловлюється думка про необхідність зміни гносеологічного контексту християнської теології, на основі даних, отриманих сучасними науками, позаяк задача цієї ж теології, за думкою видного її представника Харві Кокса – «розуміти наш час та спілкуватися з ним» [1, с. 4]. Тим більш, що і самі науковці, зі свого боку, дедалі частіше виражають зацікавленість у тому, щоб «виявити статус сучасної наукової парадигми і визначити характер взаємодії її з релігійною парадигмою» [2, с. 140] та досягти між ними, за словами професора Ліванського Державного університету Фараха Сухейля, «історичного компромісу», а то й «цілковитого співробітництва» [3, с. 174]. Актуальність обраної теми звідси обумовлюється тим, що, незважаючи на велику зацікавленість сучасних науковців релігійною проблематикою, глибоким дослідженням ними